

Załącznik
do Uchwały Nr XXXII/228/21
Rady Miejskiej w Pyrzycach
z dnia 28 stycznia 2021 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY PYRZYCE
NA ROK 2021**

Pyrzyce 2021

I. Wprowadzenie

Rok 2020 został zdominowany przez stan epidemii COVID-19, co skutkowało wprowadzeniem ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. W związku z koniecznością realizacji obowiązku zachowania dystansu społecznego i związanymi z tym obostrzeniami, zmianie uległo funkcjonowanie różnych instytucji i placówek, w tym miejsc pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Rok 2021 to kolejny rok realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jak i również kontynuacja wielu działań zainicjowanych w latach poprzednich.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie gminy Pyrzyce. Program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań naprawczych i profilaktyki zmierzającej do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych i innych uzależnień, oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują.

Konsumpcja alkoholu w sposób istotny wpływa na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno jednostek jak i rodzin, a jej konsekwencje dotyczą nie tylko osób pijących szkodliwie, uzależnionych ale wpływają na całą populację. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych tj. przestępczość, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe i winno być przedmiotem troski ze strony organów administracji rządowej i samorządowej.

W obecnej dobie nie zastanawiamy się już, czy warto pomagać osobom, rodzinom, dzieciom dotkniętym problemem alkoholizmu, ale jak to robić szybciej, skuteczniej i efektywniej. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki alkoholizmu ale przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania czasu wolnego, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktami. Pomagać to również podejmować działania polegające na kształtowaniu prawidłowych postaw osobowościowych, uczyć umiejętności mówienia „nie” wszelkim używkom kiedy to człowiek jest poddany presji otoczenia.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.), **do zadań własnych gminy należy** prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. **Zadania te obejmują:**

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć

- sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
 - 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
 - 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Ponadto art. 10 **ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii** z dnia 29 lipca 2005 r. (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050) **nakłada na gminę obowiązek** prowadzenia działań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii, **jako zadania własnego gminy**, które obejmuje następujące przedsięwzięcia:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja powyższych zadań będzie prowadzona na terenie gminy Pyrzyce w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021.

Pomimo faktu, iż ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zakłada realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy, w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 odstąpiono od ujmowania tych zadań, z uwagi na to, że został opracowany oddzielnie Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Pyrzyce na lata 2018 – 2021 i GKRPA ściśle współpracuje z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pyrzycach i innymi instytucjami w tym zakresie.

II. Podstawy prawne

Obowiązek corocznego uchwalania niniejszego Programu wynika wprost z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 z późn. zm.). Obowiązek ten wynika także z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.).

Rozporządzenia:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449);
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245);

Programy lokalne:

1. Uchwała Nr XVI/137/15 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 29 grudnia 2015 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwoju Gminy Pyrzyce na lata 2015 - 2025;
2. Uchwała Nr XLV/402/18 Rady Miejskiej w Pyrzycach z dnia 25 stycznia 2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Gminie Pyrzyce na lata 2018 – 2021.

III. Słowniczek pojęć używanych w Programie

1. Profilaktyka uniwersalna – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na całe populacje, to jest działania profilaktyczne adresowane do całych grup (populacji) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Działania uniwersalne są realizowane np. w populacji dzieci i młodzieży w wieku ponadpodstawowym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym. Przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.
2. Profilaktyka selektywna – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, to jest działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do danej grupy; profilaktyka selektywna jest działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.
3. Profilaktyka wskazująca – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub NSP bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniające kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na

symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami;

4. Ryzykowne spożywanie alkoholu – rozumie się przez to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje te pojawią się, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony.
5. Szkodliwe picie alkoholu – rozumie się przez to wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu; aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy; robocza definicja Światowej Organizacji Zdrowia określa picie szkodliwe w następujący sposób: picie szkodliwe to regularne średnie spożywanie alkoholu w ilości ponad 40 g czystego alkoholu dziennie przez kobietę i ponad 60 g dziennie przez mężczyznę, przy jednoczesnym łącznym spożyciu 210 g lub więcej w tygodniu przez kobiety i 350 g i więcej w tygodniu przez mężczyznę; jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez: kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekle, osoby przyjmujące leki, osoby starsze.
6. FASD (FetalAlcoholSpectrumDisorder) – Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych rozumie się przez to nie diagnostyczny termin opisujący problemy zdrowotne i alkohol; uszkodzeniom ośrodkowego układu nerwowego (OUN) mogą towarzyszyć uszkodzenia innych organów wewnętrznych, m.in. serca, układu kostnego, układu moczowego, słuchu, wzroku; nieprawidłowy przebieg procesu rozwoju mózgu w życiu płodowym powiązany z widocznymi na twarzy dziecka charakterystycznymi zmianami, jest opisywany jako Płodowy Zespół Alkoholowy – FAS (FetalAlcoholSyndrome).
7. Leczeniu uzależnienia – rozumie się przez to działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych; przykładami działań leczniczych w tym zakresie są: programy psychoterapii uzależnienia, farmakologiczne wspieranie psychoterapii, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych, programy substytucyjnego leczenia uzależnienia od opioidów.
8. Uzależnienie od substancji psychoaktywnych – rozumie się przez to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych, poznawczych i społecznych, wśród których używanie substancji psychoaktywnej (takiej jak alkohol, środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze, tytoń) dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość; głównymi objawami uzależnienia są głód substancji (przymus, silne pragnienie), utrata kontroli nad używaniem substancji.
9. System rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego – rozumie się przez to system oceny jakości programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego opracowany i wdrażany we współpracy przez Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii.

10. Uzależnienia behawioralne – rozumie się przez to zaburzenia zachowania o charakterze nałogowym, niezwiązane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, które wiążą się z odczuwaniem przymusu i brakiem kontroli nad wykonywaniem określonej czynności oraz kontynuowaniem jej mimo negatywnych konsekwencji dla jednostki oraz dla jej otoczenia; do tego typu zaburzeń zachowania zalicza się przede wszystkim: uzależnienie od hazardu, od komputera i internetu, od pracy, seksu, pornografii i zakupów.

IV. Diagnoza problemu konsumpcji napojów alkoholowych i uzależnienia od alkoholu na terenie gminy Pyrzyce

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021 skierowany jest do wszystkich mieszkańców gminy Pyrzyce, którzy spotykają się ze zjawiskiem nadużywania alkoholu, narkotyków, nikotyną oraz ich konsekwencjami dla zdrowia.

W szczególności beneficjentami Programu są:

- 1) dzieci i młodzież;
- 2) rodzice, opiekunowie i wychowawcy;
- 3) konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych;
- 4) osoby pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osoby uzależnione;
- 5) rodziny osób z problemem alkoholowym;
- 6) kobiety w ciąży;
- 7) pracownicy podmiotów działających na terenie gminy, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień;
- 8) osoby nadużywające substancji psychoaktywnych, w tym tzw. "dopalaczy";
- 9) osoby palące szkodliwie;
- 10) inne osoby dorosłe, w tym kierowcy.

V. Metryka gminy

Rok	ogólna liczba ludności	miasto	gmina
2018	18 368	11 765	6 603
2019	18 244	11 711	6 533
2020*	18 078	11 584	6 494

Źródło: Statystyka stałych mieszkańców, dane z Urzędu Miejskiego w Pyrzycach

* na dzień 23-12-2020 r.

Tabela 1 Stopa bezrobocia w gminie Pyrzyce

Gmina Pyrzyce	Liczba bezrobotnych				W tym z prawem do zasiłku	
	ogółem kobiet	ogółem mężczyzn	w tym zam. na wsi	w tym kobiet	ogółem	w tym kobiet
2017	607	347	241	143	97	49
2018	516	332	195	130	107	74
2019	482	289	185	119	95	57
2020*	541	307	216	140	116	67

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Pyrzycach <https://pyrzyce.praca.gov.pl/statystyka-w-gminach>

* na dzień 30-11-2020 r.

VI. Skala problemów społecznych

W roku 2020 z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyrzycach skorzystało 529 rodzin, w tym 202 na wsi (łącznie liczba osób w rodzinach objętych pomocą wyniosła – 965).

Tabela 1 Pomoc społeczna

Powody przyznawania pomocy	ogólna liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Ubóstwo	398	369	356	813	715	675
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	35	32	29	37	37	29
Wielodzietność	57	50	42	265	232	227
Bezrobocie	243	203	187	585	495	440
Nieppełnosprawność	268	234	193	439	357	285
Długotrwała lub ciężka choroba	358	341	310	604	556	473
Przemoc w rodzinie	0	3	5	0	10	21
Alkoholizm	55	52	53	70	64	63
Narkomania	0	1	1	0	2	2
Zdarzenie losowe	2	0	3	6	0	5
Sytuacje kryzysowe	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu się po wyjściu z zakładu karnego	3	10	14	3	12	15

Zródło: Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Pyrzycach

Łącznie w 2020 r. do Przewodniczącego **Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** (dalej – ZI), wpłynęło:

19 Niebieskich Kart, z tego:

18 - Komenda Powiatowa Policji w Pyrzycach,

1 - Ośrodek Pomocy Społecznej w Pyrzycach,

Tabela 2 Policja

		2019	stan na 30-10-2020
1.	Liczba interwencji domowych ogółem, w tym:	305	249
1.1	interwencje domowe z wykorzystaniem procedury „Niebieskiej Karty”	29	15
1.2	interwencje domowe dot. osób będących pod wpływem alkoholu	276	234
2.	Liczba kierujących pojazdami będących pod wpływem alkoholu	55	58
3.	Liczba kierujących pojazdami po użyciu narkotyków bądź innych środków odurzających	1	1
4.	Liczba zdarzeń dot. zakłócenia spokoju i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu, narkotyków bądź innych środków odurzających	154	119
5.	Liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia, w tym:	71	34
5.1.	przewiezionych do Szczecińskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień (poprzednio Miejska Izba Wytrzeźwień)	11	6
5.2.	zatrzymanych w pomieszczeniach dla Osób Zatrzymanych do wytrzeźwienia w KPP w Pyrzycach	60	28

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Pyrzycach

Tabela 3 Straż miejska

		2019	stan na 30-10-2020
1.	Liczba podjętych interwencji w związku z nieprzebrzeganiem zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych	73	59
2.	Liczba nałożonych mandatów w związku z nieprzebrzeganiem zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych	31	29
3.	Ilość zatrzymanych i doprowadzonych do wytrzeźwienia w Szczecińskim Centrum Profilaktyki Uzależnień (poprzednio Miejska Izba Wytrzeźwień)	1	1
4.	Ilość nietrzeźwych doprowadzonych do miejsca zamieszkania	38	24

Źródło: Straż Miejska w Pyrzycach

Centrum Profilaktyki Uzależnień Dział Pomocy Osobom Nietrzeźwym – Izba Wytrzeźwień

Dowiezionych do wytrzeźwienia z terenu gminy Pyrzyce w okresie do 31-10-2020 r. - **15 osób**, w tym: **14 mężczyzn i 1 kobieta**.

VII.Rynek alkoholowy

Tabela 1

	2018	2019	2020
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy):	55	50	41
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	16	15	11

Tabela 2

	2018	2019	2020
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	38	38	30
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	4	4	4

Tabela 3

	2018	2019	2020
liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	134	128	117
liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	25	23	20

Tabela 4

	poza miejscem sprzedaży				w miejscu sprzedaży				ogółem (suma kolumn 4 + 8)
	według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu				
	1. do 4,5% (oraz piwa)	2. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	3. pow. 18%	4. razem	5. do 4,5% (oraz piwa)	6. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	7. pow. 18%	8. razem	
2018	50	46	38	134	16	5	4	25	159
2019	46	44	38	128	14	5	4	23	151
2020	42	40	35	117	11	5	4	20	137

Zródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Pyrzycach

Liczba wydanych jednorazowych zezwoleń:

- w 2017 r. - 17
- w 2018 r. - 14
- w 2019 r. - 12
- w 2020 r. - 2

Wpływy z opłat za zezwolenia ogółem:

- w 2017 r. - 416 446,83 zł
- w 2018 r. - 400 806,70 zł
- w 2019 r. - 438 220,81 zł
- w 2020 r. - 441.692,56 zł

Zgodnie z wymogami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przedsiębiorcy mają obowiązek składania do końca stycznia każdego roku oświadczeń o wartości sprzedaży alkoholu w roku poprzednim. Na ich podstawie jest naliczana wysokość opłaty, jaką **przedsiębiorca jest zobowiązany wnieść jednorazowo lub w trzech równych ratach, tj. do 31 stycznia, 30 czerwca i 30 września.**

Dochody z opłat za zezwolenia wykorzystywane będą na realizację:

1. gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
2. zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii

– i nie mogą być przeznaczane na inne cele.

VIII. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pyrzycach

Powołana Zarządzeniem Nr 323/2020 Burmistrza Pyrzyc z dnia 10 stycznia 2020 r. w sprawie powołania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pyrzycach. Podczas posiedzeń Komisja rozpatrywała wnioski dot. wszczęcia postępowania w stosunku do osób nadużywających alkoholu.

Ilość wniosków zgłoszonych do Komisji o zastosowanie leczenia odwykowego

Rok	2018	2019	2020
wpłynęło wniosków:	12	21	26

Zródło: Dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pyrzycach

Zwiększająca się liczba zgłoszeń może być związana z rozszerzeniem dostępności do wiedzy z zakresu uzależnień (np. poszukiwanie informacji w Internecie, przekazy medialne), podejmowanych działań profilaktycznych - a tym samym samodzielnym poszukiwaniem

pomocy przez rodziny osób mających problem alkoholowy oraz większej wiedzy i świadomości społecznej, o tym, kto może złożyć wniosek i jakie przesłanki muszą być spełnione, by procedura zobowiązania do leczenia odwykowego mogła zostać rozpoczęta.

Co do zasady problem alkoholowy zgłosić może każdy. Najlepiej jest, gdy osoba zgłaszająca problem to członek najbliższej rodziny, który dobrze zna skalę problemu i wie, jak naprawdę wygląda sytuacja rodzinna. Oczywiście, gdy najbliższa rodzina nie chce zgłosić sprawy (bo jest np. zastraszana przez alkoholika), przyjmowane są zgłoszenia od dalszych członków rodziny, jak i osób niespokrewnionych.

Ponadto, wniosek o leczenie mogą do Komisji złożyć instytucje. Oczywiście, również sama osoba uzależniona z własnej inicjatywy może przyjść do GKRPA po pomoc i poradę w sprawie podjęcia leczenia.

Należy pamiętać, że zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy, na leczenie można skierować osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują:

- rozkład życia rodzinnego,
- demoralizację małoletnich,
- uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo
- systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

IX. Adresaci programu

Adresatami Gminnego Programu są mieszkańcy gminy Pyrzyce – dzieci, młodzież, dorośli, w tym seniorzy. Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej adresowane są głównie do całych grup, w szczególności do dzieci i młodzieży, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych. Program adresowany jest także do osób pijących alkohol i używających narkotyków w sposób ryzykowny i szkodliwy; uzależnionych, którzy wymagają leczenia (działania terapeutyczno-korekcyjne); utrzymujących abstynencję i współuzależnionych (działania wspierające).

X. Instytucje działające w obszarze przeciwdziałania alkoholizmowi

Realizacja zadań Gminnego Programu koordynowana jest przez Pełnomocnika Burmistrza Pyrzyc ds. Uzależnień i Zdrowia a nadzorowana przez Kierownika Wydziału Edukacji, Kultury, Sportu i Zdrowia.

W realizacji zadań uczestniczą:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pyrzycach,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
4. Policja,
5. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Pyrzycach,
6. Świetlice środowiskowe,
7. Klub Młodzieżowy,
8. Placówki oświatowe,

9. Organizacje pozarządowe i parafie z terenu Gminy, których działalność ma na celu przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy.

XI. Termin realizacji zadań i ich wdrażanie

Realizacja zadań objętych Gminnym Programem została zaplanowana na okres od stycznia do grudnia 2021 r. Przedmiotowe zadania mają charakter długoterminowy i stanowią kontynuację zadań z lat ubiegłych. Proces wdrażania Gminnego Programu polega przede wszystkim na systematycznej realizacji działań w nim ujętych, promocji i społecznej komunikacji.

XII. Źródła finansowania

Podstawowym źródłem finansowania Gminnego Programu są środki pochodzące z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Podczas realizacji Gminnego Programu, gmina zobowiązana jest do przestrzegania ustawowego wymogu, aby każde zadanie finansowane w jego zakresie miało rzeczywisty związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. Finansowanie Gminnego Programu zostało ujęte w budżecie gminy Pырzyce na 2021 r. W ramach posiadanych środków, możliwy jest zakup usług remontowych, doposażenie podmiotów będących w zasobach własnych gminy w sprzęt niezbędny do realizacji działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, zakup komputerów do pracy zdalnej.

Oplaty od "małpek"

Od 1 stycznia 2021 r. hurtownicy popularnych "małpek" (napoje alkoholowe o objętości mniejszej niż 300 ml) będą zobowiązani do wnoszenia specjalnej opłaty. Przy czym obowiązek ten będzie dotyczył hurtowni zaopatrujących punkty sprzedaży detalicznej posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Są to przede wszystkim sklepy czy stacje benzynowe prowadzące sprzedaż alkoholu. Obowiązki związane z opłatami nie dotyczą sprzedawców alkoholu przeznaczonego do spożycia na miejscu (np. w pubach czy restauracjach).

Opłata będzie wynosić **25 zł od litra stuprocentowego alkoholu sprzedawanego w opakowaniach o objętości do 300 ml** (znowelizowany art. 9² ust. 11 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi).

Obowiązek zapłaty opłaty powstanie w momencie zaopatrzenia w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (znowelizowany art. 9² ust. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). Ustawodawca nie definiuje w ustawie momentu zaopatrzenia. Można przyjąć, że będzie to moment wydania towaru nabywcy.

Płacący opłatę od "małpek" będą mieli obowiązek:

- a) złożenia w postaci elektronicznej informacji o tej opłacie do naczelnika urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę,
- b) obliczenia i wniesienia opłaty na rachunek właściwego urzędu skarbowego

- w terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu półrocza (znowelizowany art. 9² ust. 17 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). To oznacza, że **pierwszą opłatę będzie trzeba wnieść do końca lipca 2021 r.**

Opłata w części, o której mowa w art. 9² ust. 11, oraz dodatkowa opłata, o której mowa w art. 9² ust. 21, stanowią w wysokości:

- 1) **50% dochód gmin, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych;**
- 2) 50% przychód Narodowego Funduszu Zdrowia.

Zgodnie z rozwiązaniem opisanym w art. 9² ust. 19, Naczelnik Pierwszego Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy będzie odpowiadał za podział wpływów z opłaty pobieranej na zasadzie art. 9² ust. 11. **Gmina przeznaczy środki na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.**

XIII. Sposób sprawozdania

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, organ wykonawczy samorządu gminy sporządza raport z wykonania Gminnego Programu w danym roku, który przedkłada radzie gminy w terminie **do dnia 31 marca** roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ww. ustawy, organ wykonawczy samorządu gminy sporządza – na podstawie opracowanej przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii ankiety – informację z realizacji działań podejmowanych w danym roku, wynikających z Gminnego Programu, i przesyła ją do KBPN, w terminie **do dnia 15 kwietnia** roku następującego po roku, którego dotyczy informacja.

Sprawozdanie z wykonania Gminnego Programu w zakresie merytorycznym i finansowym zostanie również sporządzone na formularzu PARPA-G1 oraz przekazane do Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w terminie **do dnia 15 kwietnia 2022 r.**

XIV. Zasady wynagradzania

Ze środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych finansuje się następujące wynagrodzenia:

1. wynagrodzenia dla wychowawców w ramach umów zlecenia Świetlic Środowiskowych Gminy Pyrzyce;
2. wynagrodzenia dla wychowawców i psychoterapeutów zatrudnionych w Klubie Młodzieżowym w Pyrzycach w ramach umów zlecenia;
3. wynagrodzenia dla realizatorów zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w ramach umów zlecenia.
4. wynagrodzenia dla biegłych sądowych;
5. wynagrodzenia dla specjalistów zatrudnionych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w ramach umów zlecenia;

6. wynagrodzenia dla członków GKRPA – członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pyrzycach mają prawo do wynagrodzenia za udział w posiedzeniu Komisji, przeprowadzeniu kontroli jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych w ramach zespołu kontrolnego, udział członka komisji w szkoleniach, naradach, konferencjach, kampaniach, a także w sytuacji reprezentowania Komisji na zewnątrz (np. udział w sesjach Rady Miejskiej, spotkaniach komisji Rady Miejskiej, udział w rozprawach sądowych) - traktowany jest tak samo jak udział w posiedzeniu Komisji - w wysokości 6% najniższego wynagrodzenia brutto obowiązującego w roku 2021;

HARMONOGRAM ZADANIA, METODY I SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Nazwa zadania	Metody i sposoby realizacji	Realizatorzy
1.	Wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	<ol style="list-style-type: none"> 1) Prowadzenie wizji lokalnych w celu zaopiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych 2) Prowadzenie kontroli sklepów i lokali gastronomicznych w zakresie przestrzegania przepisów prawnych, kontrola zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. 	GKRPA
2.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowych.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Finansowanie konferencji, kampanii edukacyjnych dot. przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, promocja zdrowego trybu życia, realizacja programów profilaktycznych skierowanych do mieszkańców gminy Pyrzyce (preferowane programy rekomendowane, o potwierdzonej skuteczności). 2) finansowanie i prowadzenie programów edukacyjnych skierowanych do rodziców, nauczycieli zwiększające ich kompetencje wychowawcze w obszarze profilaktyki i ryzykownych zachowań dzieci i młodzieży. 3) finansowanie i prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód w kontekście: prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu, FAS oraz spożywania alkoholu w miejscach pracy. 4) Prowadzenie działań informacyjnych o dostępnej ofercie pomocy dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. 5) Finansowanie i organizowanie różnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, propagowanie idei trzeźwego oraz zdrowego stylu życia. 6) Finansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowo-profilaktycznych dla dzieci i młodzieży. 7) Finansowanie zakupu specjalistycznej literatury, materiałów informacyjno-edukacyjnych o tematyce 	PUiZ GKRPA OPS Policja Straż Miejska Placówki oświatowe

		<p>uzależnień i przemocy w rodzinie oraz ich kolportaż na terenie gminy Pyrzyce.</p> <p>8) Badanie i monitorowanie problematyki uzależnień w gminie: diagnozowanie stanu problemów alkoholowych i narkotykowych w gminie, diagnozowanie zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej.</p> <p>9) Współpraca z lokalnymi mediami na temat aktualnych działań gminy Pyrzyce w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.</p> <p>10) Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18-tego roku życia, osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, a także na kredyt lub pod zastaw.</p> <p>11) Finansowanie i prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców:</p> <ol style="list-style-type: none"> zajęcia edukacyjne dla młodzieży szkół, zwiększenie liczby kontroli trzeźwości kierowców. 	
3.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacji dla osób uzależnionych od alkoholu, a także uzależnionych od zażywania substancji psychoaktywnych oraz dla osób doznających przemocy w rodzinie.	<p>1) Zwiększenie dostępności niezbędnych oddziaływań terapeutycznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • finansowanie prowadzenia grupy wstępnej i „aftercare” (po leczeniu) przez terapeutę uzależnień; • finansowanie świadczenia pomocy w zakresie poradnictwa wobec osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób doznających przemocy domowej w ramach funkcjonowania punktu informacyjno-konsultacyjnego. • finansowanie zadań realizowanych przez specjalistyczną i opiekuńczą placówkę wsparcia dziennego <p>2) Wspieranie działań podejmowanych przez środowiska wzajemnej pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoc dla Klubu Abstynenta „Krokus”; • pomoc merytoryczna grupom samopomocowym AA <p>3) Finansowanie kosztów zespołu biegłych sądowych wydających opinie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu poszczególnych osób, wobec których skierowano wnioski o leczenie odwykowe.</p> <p>4) Podejmowanie czynności z zakresu procedury dotyczącej zastosowania wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.</p> <p>5) Wspieranie inicjatyw związanych z problematyką alkoholową i narkotykową.</p> <p>6) Dofinansowanie szkoleń w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą z rodzin z problemem uzależnień/problemem przemocy w rodzinie.</p> <p>7) Organizacja wypoczynku zimowego, letniego z elementami profilaktyki uzależnień, terapii wspomagającej rozwój dziecka dla dzieci z rodzin objętych pomocą OPS.</p>	<p>PUiZ GKRPA OPS ZI Policja Straż Miejska Placówki oświatowe</p>

4.	Naruszenia prawa związane z nadużywaniem alkoholu i zażywaniem substancji psychoaktywnych	<ol style="list-style-type: none"> 1) Prowadzenie edukacji i udzielenie wsparcia w zakresie problematyki związanej z przestępstwami oraz innymi naruszeniami prawa popełnianymi przez osoby będące pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych. 2) Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych. 	<p>PUIZ, GKRPA OPS ZI Policja Straż Miejska Placówki oświatowe</p>
5.	<p>Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Tworzenie i finansowanie bieżącej działalności specjalistycznych miejsc pomocy w tym dla członków rodzin, w których występują problemy alkoholowe i problemy narkomanii oraz ofiar przemocy domowej; <ul style="list-style-type: none"> • finansowanie działalności placówek wsparcia dziennego – Świetlic Środowiskowych oraz Klubu Młodzieżowego (opłaty komunalne, media, materiały do zajęć oraz na warsztaty, zakup wyposażenia do placówek, zakup zabawek, zakup paczek świątecznych, zakup mebli, art. chemicznych, zakup posiłków na Wielkanoc, Wigilię, wycieczki) oraz finansowanie wynagrodzeń dla wychowawców i specjalistów zatrudnionych w ww. placówkach; • finansowanie dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych, socjoterapeutycznych, • dofinansowanie prac remontowych pomieszczenia znajdującego się w budynku UM z przeznaczeniem na świadczenie pomocy w zakresie poradnictwa wobec osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy domowej w ramach funkcjonowania punktu informacyjno-konsultacyjnego oraz zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zakup mebli; • dofinansowanie remontu pomieszczeń przeznaczonych na działalność Świetlic Środowiskowych i Klubu Młodzieżowego w celu przystosowania do prawidłowego funkcjonowania tych placówek dla dzieci i młodzieży z grupy ryzyka, w których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach z problemami uzależnień, zwłaszcza od alkoholu i przemocy w rodzinie. • finansowanie działań wynikających z diagnozy zjawiska przemocy domowej zainicjowanej przez zespół interdyscyplinarny (działania profilaktyczno-terapeutyczne dla ofiar przemocy domowej); 2) Zwiększenie skuteczności interwencji prawno-administracyjnych wobec problematyki alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie: <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie z osobami uzależnionymi od alkoholu i współuzależnionymi rozmów motywacyjnych do leczenia oraz kierowanie wniosków do Sądu o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec osób nadużywających alkoholu i znużających się 	<p>PUIZ GKRPA OPS ZI Policja Straż Miejska Placówki oświatowe</p>

		<p>fizycznie lub psychicznie nad członkami rodziny (finansowanie wynagrodzeń dla członków GKRPA, pokrycie kosztów zaliczek na biegłych oraz opłat od wniosków kierowanych do Sądu Rejonowego o leczenie odwykowe, czy o zmianę sposobu leczenia wobec osób kierowanych przez GKRPA);</p> <ul style="list-style-type: none"> • finansowanie udziału członków GKRPA w szkoleniach, konferencjach z zakresu profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, przeciwdziałania przemocy w rodzinie; • finansowanie i zapewnienie obsługi administracyjno-biurowej GKRPA, zakup materiałów biurowych, zakup komputerów do pracy zdalnej do działalności GKRPA, • współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie procedury interwencji „Niebieska Karta”. <p>3) Zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i społecznej dla członków rodzin, w których występują problemy alkoholizmu i narkomanii oraz zjawiska przemocy w rodzinie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja oraz wspieranie działań na rzecz poprawy świadomości mieszkańców w zakresie lokalnych problemów społecznych wynikających z uzależnień oraz zachowań przemocowych (finansowanie akcji społecznych o zasięgu lokalnym oraz ogólnopolskim). 	
6	Zapewnienie profesjonalnej pomocy z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"> 1) Udzielanie wsparcia członkom rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu i przemocy kierowanym lub zgłaszającym się indywidualnie do GKRPA oraz motywowanie osób nadużywających alkoholu do podjęcia leczenia; 2) Rozwój pracy socjalnej na rzecz mieszkańców, którzy są zagrożonymi przemocą, wszelkimi uzależnieniami od substancji psychoaktywnych i alkoholu, oraz wdrażanie najnowszych sposobów pomocy tym osobom. 	<p>PUiZ OPS GKRPA</p>
7.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Współpraca z Gminą Miasto Szczecin w zakresie dowożenia do wytrzeźwienia osób w stanie upojenia alkoholowego, mieszkańców gminy Pyrzyce oraz objęcie ich działaniami profilaktycznymi. 2) Wsparcie materialne, edukacyjne i lokalowe dla podmiotów zajmujących się statutowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii; <ul style="list-style-type: none"> • finansowanie zadań podejmowanych przez instytucje, stowarzyszenia związane z profilaktyką i pracą z grupami ryzyka, przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, terapią i rehabilitacją osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz członków ich rodzin; • propagowanie trzeźwego trybu życia oraz zagospodarowanie czasu wolnego dla osób uzależnionych i ich rodzin 3) Uczestnictwo w różnych formach szkoleniowych, mających na celu podniesienie kwalifikacji i zapobieganie wypaleniu zawodowemu realizatorów Gminnego 	<p>PUiZ GKRPA OPS ZI Policja Straż Miejska Placówki oświatowe</p>

		Programu, wraz z kosztami wyjazdu.	
8.	<p>Podjęmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r.</p>	<p>1) Występowanie członków GKRPA przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w stosunku do właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych nieprzestrzegających ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, dot. reklamy alkoholu oraz sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim lub nietrzeźwym, a także sprzedaży na kredyt lub pod zastaw.</p>	<p>PUiZ GKRPA</p>